

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Papež Gregor Veliki.

Papež Gregor Veliki, čegar 13-stoletnico so slovesno praznovali v Rimu | je umrl dne 12. sušca 604. Gregor Veliki je eden najslavnejših papežev, kar jih je vladalo kdaj Kristovo cerkev. Najprej je bil pretor v Rimu, potem menih in opat, kardinal-dijakon in poslanik v Carigradu. Njegova modrost in učenost, ki ji je razodeval na papežkem prestolu, sta delovali vsestranski. Longobarde je opominjal, da naj bi se izpreobruili na krščansko vero in tako odvrnili od sebe kazen božjo. Preustrojeval je samostane. Kakor je nekoč Leon Veliki stopil pred Atilo, tako je tudi Gregor Veliki neustrašeno krenil v longobardski tabor prosit kralja Agilulfa, da bi prizanesel Rimu. Kralja je ganil veličastni nastop Gregorjev. Izpolnil mu je željo in opustil oblaganje Rima.

Papež Gregor Veliki je vestno skrbel, da se ohrani cerkveni red in da se izpolnjujejo npravnostne postave; zato je imel dolgotrajne razpore s carigrajskim dvorom. Resno je ravnal z Maksimom, škofom v Saloni v Dalmaciji; moral se je javno pokoriti v Raveni. Gregor je bil plodovit bogoslovski pisatelj. Najznamenitejše delo njegovo je „Pastirstvo“. Ostavil je preko 840 spisov. Strogost njegova je bila vsekdar združena z milobo. On je bil prvi papež, ki se je jel podpisavati: sluga služabnikov božjih (servus servorum Dei). Gregor Veliki si je pridobil mnogo zaslug za osvobojenje sužnjih.

„Apostola svobode“ ga zove neki pisatelj povdarjaje, da bi moralo biti vodilo katoliški politiki ono pravilo, ki ga je bil dal Gregor Veliki v listu X. 51. bivšemu konzulu Leontinu,

poslaniku cesarja Mavricija. Pisal mu je: „Ti moraš čuti nad svobodo svojih podložnih, ki ti jih je soditi, prav tako, kakor nad svojo lastno svobodo, in če hočeš, da ne poteptajo tvoji predstojniki tvoje svobode, glej, da obvaruješ in ohraniš svobodo svojim podložnim“. V listu VI. 12. pa piše: „Ker je Zveličar in Stvarnik sveta hotel postati človek, da bi z milostjo in svobodo razlomil okove naše sužnosti in nam priboril našo prvotno svobodo, zato je pravično, da se človeku svobodnemu po naravi vrne dobrota prvotne svobode“. N. Ž.

13stoletnica sv. papeža Gregorija.

Na papeževi nosilnici — „seda gestatoria“ — so nesli 11. t. m. Pija X. v vatikansko cerkev. Papež X. je že poprej prepovedal bil vsako priklícavanje in vsako podobno glasno vdanostno izkazovanje njemu v slavo. V cerkvi se mu ne dozdeva to dosti dostojno. Zato so ga ob tej priliki pozdravljali navzoči le dvigajoč bele robce.

Slovesno sv. mašo je imel papež sam in 1500 pevcev je izvajalo gregorijansko petje krasnim načinom. Maša ni trpela tako dolgo kakor časih ob taki najslavnostnejši priliki.

Vstopnice v cerkev je ob tej priliki nadzorovala laška policija, kar je poprej redoma izročeno bilo društvu „Circolo di s. Pietro“. Pokazala se je ta vredba kakor napredek, ker policija je nastopala laže z večjo avtoriteto. Akopram gre v Vatikan nad 60.000 ljudi, bilo jih to priliko ni toliko. Posledice so se pa pokazale v tem, da se ni pripetila niti ena nedostojnost in da niti enemu ni slabo prišlo to pot v obilnejši meri. Število

60.000 je namreč preveliko in včinja neznosno vročino v tej itak že tako vroči deželi.

Na vatikanskem trgu pred cerkvijo sv. Petra pa je moralo skrbeti vojaštvo za red. Tudi red se je bil ohranil popolnoma.

Anton Bonaventura,

po božji in apostolskega sedeža milosti knežskof
ljubljski

vsem vernikom svoje škofije mir, srečo in blagoslov v
Gospodu našem Jezusu Kristu.

(Dalje.)

3.

Toda taka neomadežanost za vredno hčerko Boga Očeta, za dostojno Mater Boga Sina in za ljubljeno nevesto sv. Duha še ni dovolj. Tej nedoseženi in nerazumljivi časti je morala biti primerna tudi njena notranja svetost, primerna obilnost vseh milosti, ker jedina milost v duši je podlaga ljubezni božje. Kolikor večja milost, toliko večja ljubezen božja; v kolikor večji milosti je kdo, toliko bliže je Bogu.

Sedaj pa pomislimo: ali more Oče nebeški koga drugega bolj ljubiti, kakor pa Marijo, prvorajeno hčerko svojo? ali more Bog Sin koga bolj ljubiti, kakor pa Marijo mater svojo? ali more Duh sveti koga bolj ljubiti, kakor pa Marijo, neomadežano nevesto svojo? To je pa le onda mogoče, ako je v Mariji večja mera in obilnost notranje milosti in svetosti, kakor v drugih stvareh.

Prav tako pomislimo: ali more kdo bliže biti Bogu Očetu, kakor ljubljena hčerka njegova? bliže Sinu Božjemu, kakor predraga mati njegova? in bliže Duhu svetemu, kakor izvoljena nevesta njegova? To je pa le mogoče, ako je v Mariji večja mera in obilnost notranje svetosti in milosti, kakor pa v drugih stvareh.

Svetost in milost Marijina torej presega svetost in obilnost milosti svetnikov, angeljev, tudi ono kerubov in serafov. Da, lahko trdimo, da mora svetost in obilnost milosti Marijine duše presegati ono vseh svetnikov in angeljev božjih skupno vzeti. Vprašam, koga more Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh bolj ljubiti: ali hčerko, mater in nevesto svojo, ali pa vse angelje in svetnike skupaj? Odgovor je lahak: Bog mora Marijo zavoljo pretesne zveze ž njo nad vse

stvari skupno vzete ljubiti. Taka ljubezen je pa le mogoča, ako je v Mariji devici višja stopinja svetosti in obilnejša mera milosti, kakor pa v vseh stvareh skupaj, ker le stopinja svetosti in obilnost milosti je mera za ljubezen božjo.

Kaj ne, sedaj bodemo pa razumeli, zakaj je angelj Gabriel Marijo pozdravil z besedami: „Češčena, milosti polna!“¹ Zato trdi sv. Hieronim: „Drugim svetnikom se je milost podelila v omejeni meri, v Marijo pa je vlita vsa polnost milosti“², in sv. Bernard pravi: „Kakor se v morje stekajo vse vode, tako se v Mariji stekajo vse milosti“.³

4.

Marija torej, ker je mati božjega Sina, je morala biti brez vsakega greha, nikdar ni smela biti omadeževana, pač pa polna milosti in sveta nad vse angelje in svetnike božje: tako zahteva zdrava pamet, tako so učili cerkveni učenci in verovali kristijanje vseh časov. Toda, kaj pa izvirni greh? Verski nauk je, da smo v izvirnem grehu spočeti in rojeni vsi, karkoli nas je rojenih iz Adama, v katerem smo vsi grešili in izgubili prvotno posvečujočo milost božjo. Kaj pa Marija Devica? Ali je bila ona tudi v izvirnem grehu spočeta in rojena? Ali torej tudi ona spočetka ni bila v milosti božji, marveč v skupnem našem prokletstvu?

Kaj ne, srce in um se zgražata, o Materi božji, o hčerki Boga Očeta in o nevesti svetega Duha misliti, da je bila kdaj v grehu, v nasprotju z Bogom, v sovražtvu ž njim, brez milosti in ljubezni njegove; ne, tudi v izvirnem grehu se ona ni mogla ne roditi, pa tudi ne spočeti! In zares, kakor bi sami modrovali, tako nas tudi nezmotliva sv. cerkev uči. Saj so prav pred petdesetimi leti papež Pij IX. razglasili kakor versko, od Boga razodeto resnico, da je bila preblažena Devica Marija po posebni milosti vseomogočnega Boga in zaradi zasluženja Jezusa Krista, Zveličarja sveta od prvega trenutka svojega spočetja obvarovana prosta od vsakršnega madeža izvirnega zadolženja.

Ta nauk je torej nov nauk, še le sedaj razglašen! Kako se more trditi, da je od Boga razodet? Ali ga je Bog papežu Piju IX. razodel?

¹ Luk. 1, 28.

² Sermo de Assumpt.

³ De laud. Virg. c. 7.

To pa ne more biti, ker je razodenje z apostoli dovršeno in sklenjeno. Kako naj si tedaj to mislimo?

Res, z apostoli je božje razodenje sklenjeno. Toda Bog ni vseh resnic kar jasno in z besedo razodel; marveč so nekatere resnice v drugih obsežene in se morajo še le tekom časa iz njih razpoznati in razviti. Pride namreč čas, ko nekateri dotično resnico spoznajo, drugi kot novo, torej nerazodeto pobijajo; borba nekoliko časa traja, dokler se ves nauk ne razbistri, in ne poseže vmes cerkev, katero vodi sveti Duh, da se zmotiti ne more, in določi resnico, kakor je razodeta.

Tako je bilo z naukom o brezmadežnem spočetju Device Marije. Po veri razsvetljen razum zahteva njeno popolno neomadežanost in popolno svetost, ker je od vekomaj izbrana Mati božja; v tej zahtevi bi se mislilo, je obsežen tudi nauk, da je prosta tudi izvirnega greha, in koj od prvega trenutka polna milosti in svetosti. Kaj se je o tem v cerkvi učilo, preden so papež Pij IX. vprašanje končno in nezmotljivo rešili?

5.

Prvi vir razodetih resnic je sv. pismo. Kaj nam pove sv. pismo o brezmadežnem spočetju Device Marije? Naravnost nam ne pove ničesar. Pač pa se more iz dveh njegovih trditev ta nauk sklepati.

Prva trditev so besede, katere je po storjenem prvem grehu izgovoril Bog nad peklensko kačo: „Ker si to storila, postavim sovraštvo med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom: ona ti bo glavo strla, ti pa boš zalezovala njeno peto“.¹ S temi besedami nam Bog prikazuje na dva sovražna tabora: na eni strani je satan in njegov rod, na drugi je žena in njen rod.

Od nekdanj se je pa razlagalo, da žena in njen rod sta Marija in Jezus. Po samih besedah božjih sta torej Marija in Jezus v popolnem sovraštvu s satanom in njegovo vojsko. To popolno sovraštvo pa izključuje možnost, da bi Marija le en sam trenutek v tem sovraštvu ne bila, da bi bila le en sam trenutek na strani satana, v grehu; saj onda sovraštvo ne bi bilo popolno. Pa tudi z Jezusom se stavi v eno vrsto; to bi pa ne veljalo, ko bi ne bila vselej, tudi v prvem

hipu življenja, na njegovi strani, nasprotna satanu, torej ne v grehu, ampak v milosti. Sme se torej po pravici sklepati, da je s temi besedami Bog sam razodel, da žena, mati Odrešenikova, ne bo zadeta od prokletstva izvirnega greha.

Druga trditev so besede angelja Gabriela, ko je prišel Mariji oznanit, da bo Mati božja. Rekel je: „Češčena, milosti polna; blagoslovljena med ženami“.¹ Marijo je torej kakor „milosti polno“ pozdravil sam angelj v imenu božjem! Cerkveni učenci so iz tega pozdrava sklepali, da je v Mariji milost posebno obilna, nekako v neomejeni meri, ter se ji ne more odreči nobena milost in v nobenem času, tudi ne v prvem hipu njenega spočetja; ampak se mora trditi, da ni bila nikoli v prokletstvu, nikoli v grehu, marveč brez madeža izvirnega greha in od prvega trenutka v posebni milosti in ljubezni božji. Toliko torej sv. pismo.

(Konec pride).

IV. velikonočna nedelja.

Še veliko vam mi je povedati.
(Ivan 16.)

Časih ob dolgih zimskih večerih otroci posedejo krog stare matere. Otroci, ki sedeti ne marajo, sede krog stare matere! Kako mila so jim pač ta stara mati; še veliko ljubša od matere: saj so si tako podobni otroci po letih in pa otroci po duhu, t. j. stari ljudje. — In kako, da ne ljubša? Več časa si privoščijo stara mati in se pogovarjajo z otroki, da — celo igrati z malimi znajo. — Zato se zgleda najmlajša deklica proseč: Danes nam boste, stara mati, pravili onih povesti, ki ste nam jih bili obljubili; pa veliko nam jih boste povedali.

In stara mati pričnejo z zgodbami, ki slujejo v narodu: o presupljivem, nedolžnem jagnjetu in zapeljivcu volku; o ošabnem pavu; o ponižni kraljčini in kar je podobnega zlatega blaga med narodom.

Končali so. A srednja deklica sili polujokajočim glasom: Niste povedali še vseh;

¹ Gen. 3, 15.

¹ Luk. 1, 28, 48.

še, še jih morate . . . potem bomo vsi še le prav pridni.

Zahripljenim glasom vsled tolikega govorjenja odvrnejo stara mati: Otroci! Še veliko vam mi je povedati; a zadostuj za danes — če boste res prav vbogljivi, bodem vam kmalu nadaljevala.

Dragi! Tem otrokom krog stare matere podobni bodimo tudi vsi mi. Otroci poslušni človeškim povestim — a mi, dragi, poslušni božjim naukom. Poslušni se vstopimo danes krog svojega iz groba vstalega Odrešenika; in poučimo se o tem, kar nam pripoveduje. Saj vredni postanemo potem onih njegovih naukov, o kojih nam danes govori: „Še veliko vam mi je povedati.“

In o tem velikem, dragi, božjo pomočjo in svojo pripravljenostjo danes.

*

Veliko lepih in ganljivih poukov je govoril Gospod, preden je šel v trpenje in v smrt za človeški rod. — Vse tiste njegove poslovitvene besede nam je znamoval v svojem evangeliju sv. Ivan evangelist. — Splošnje menenje cerkvenih učencikov iz starodavnih dni je pa to, da je vse one svoje krasne opominje še enkrat apostolom ponovil in je natančneje pojasnil Gospod ob raznih prilikah po svojem vstajenju. Tega menjenja teh svojih učencikov se je poprijela tudi sv. cerkev: zato je povzela vse evangelije ob nedeljah med Veliko nočjo in med Binkoštni prav iz evangelija sv. Ivana.

„Še eno malo in me več ne boste videli . . . zakaj grem k Očetu“ — (Ivan 16, 16.) — tako pusti sv. cerkev govoriti božjega Odrešenika v evangeliju III tje povelikonočne nedelje, ko naznanja apostolom, da so se stekli njega dnevi na zemlji.

In koj naslednjo IVto — torej današnjo povelikonočno nedeljo — nam riše sv. cerkev pred naše dušno oko, kako svojim vžaljenim učencem pripoveduje vzrok tega „še eno malo“ ter zatrjuje: „A jaz vam resnico povem — za vas je dobro, da grem. Zakaj, ako ne grem, Tolažnik ne pride k vam; ako pa grem, vam ga pošljem. (Ivan, 6, 7.)

V Vlti pobinkoštni nedelji pa so zabeležene posledice prihoda tolažnika sv. Duha, ki so imenitne bile za prve oznanovalce sv. vere, za apostole in za vernike tistih časov in ki ohranijo svojo imenitnost za ves čas do konca tega stvarjenja. Glase se namreč te Gospodnje besede do apostolov: „Kadar pride Tolažnik, katerega vam jaz pošljem od Očeta, . . . pričeval bo od mene. In tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni . . . To sem vam pa povedal, da se spomnite, kadar pride ura, da sem vam jaz pravil“. (Ivan 15, 26—27 in 16, 4.)

Kako torej zna svojim nebeškim naukom Gospod, ko se ločuje s sveta, vtrjevati svoje apostole, da stanovitni ostanejo po njegovem vnebohodu; da niso kakor šibka rastlina, ki jej manjka vsake podpore, in jo veter zamaje sem ter tje in konečno vgonobi; da v duhu gledajo za njim „odšlim v nebo“; da v molitvi pričakujejo „Tolažnika, katerega jim pošlje“; Tolažnika, ki je vtolaži in vtrdi ter sedmerimi svojimi darovi stvari v može, koji se nikogar več ne boje in v prepričanju svoje sv. vere in svojega sv. poslanja brezstrašno stopajo pred preprostega poslušalca v borni koči ali pa pred venčano glavo, ki baržunom in zlatom diči svojo palačo in svoje sobane — obema resnico sv. Kristove vere z vso odločnostjo razlagajoč.

*

Sicer pa beremo v evangelijih po Veliki noči začrtano tudi še pot, ki naj jo gredo apostoli vsak čas, da bodo zvesti onemu vzvišenemu poklicu, ki ga je pastirjem in po pastirjih vesoljnemu krščanstvu znamovala ob njega rojstvu že angeljska pesem na betlehemskih livadah glaseč se: „Slava Bogu na višavah — in mir na zemlji ljudem!“ (Luk. 2, 14.) Evangelij I ve velikonočne nam ponavlja namreč kliče v spominj ta nebeški Gospodnji pozdrav: „Mir vam bodi!“ (Ivan 20.) — Mir, dragi, našim hišam — mir srenjam! — mir deželi — mir vsemu svetu — mir vsem ljudem. Po tem še le smo kristijanje, kakoršnim nam zahteva biti iz

groba vstali naš Izveličar.

Tudi v evangelju po veliki noči, Ilge povelikonočne namreč, je znanovano apostolom čuječnostno njihovo delovanje, ko jim bo nastopati zoper zverine, ki trgat pridejo ovčic iz nepokvarjene jim črede. Tako ovčico — prepuščeno rjovečim levom — je treba dvigniti na ramo, zanesti jo v varno jej bivališče in ščititi jo v vso močjo po Gospodnji besedi: „Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da življenje za svoje ovce. (Ivan 10, 11.)

In kadar jim pomanjka pomoči ter se kaže nebo kakor svinčeno težko nad njimi in jim ni nikake človeške tolažbe, ne od desne ne od leve, takrat naj se po navodilu sv. evangelija Vte povelikonočne zaupanjem ozrejo v višave trdno se zanašajoč na Gospodnjo velikonočno obljubo: „Resnično, resnično Vam povem, ako bote Očeta česa prosili v mojem imenu vam da.“ (Ivan 16, 23.)

* * *

To torej, dragi, je nekoliko iz tistega mnovega, kar je Gospodu bilo še povedati, ko je po svojem veličastnem vstajenju kakor v poslovitev govorit prihajal svojim apostolom. V poslovitev in v trditev jim je začrtal teh za vse čase merodajnih naročil.

Svet naj nam bo, dragi, vsak njegov glas; svete posebno še te njegove besede, s kojimi se poslavlja od apostolov in po njih od nas. Za vselej hvaležno sprejmimo v svoja srca to „veliko“ kar mu je bilo nam še povedati. Amen.

Začetki krščanstva na Japonskem.

(Dalje.)

22. Tišina pred viharjem.

Taiko Sama se je zbal, da bi zaradi preganjanja kristijanov ne trpela kupčija; zato je odnehal.

Tedaj je pristala ob japonskem nabrežju neka portugalska ladija. Njen načelnik se je šel z nekaterimi jezuiti vred poklonit Taiko Sami.

Vladar jih je milostivo sprejel. Dovolil je celo, da si smejo jezuiti v mestu Nangasaki sezidati nedavno porušeno cerkev in samostan. Hkrati jim je tudi dopustil, da smejo oznanovati božjo besedo, toda le Evropljanom, nikakor pa ne Japoncem.

Vest o preganjanju kristijanov na Japonskem je došla tudi Gomezu Perezu, poglavarju filipinskih otokov, ki jih je bil spravil podse španjski kralj Filip II. Nekaj zato, da bi polajšal kristijanom bedo, nekaj pa zato, da bi si naklonil prijaznost mogočnega Taiko Sama, je odpravil imenovani španjski poglavar poslanstvo na japonski dvor. Poslal je tja štiri očete frančiškanskega reda. Najznamenitejši med njimi je bil o. Peter Krstnik; slovel je zbog svetosti in učenosti.

S pismom in darovi filipinskega poglavarja so dospeli leta 1593. na cesarski dvor. Kakor poslance je Taiko Sama zelo uljudno sprejel frančiškane. O. Peter ga je naprosil, da smejo posetiti večja japonska mesta. To jim je pač dovolil Taiko Sama, a prepovedal jim razširjanje krščanstva po Japonskem.

Nekaj mesecev so bivali očetje frančiškani v Miaku pri nekem poganskem plemenitašu, ki jim je bil zelo naklonjen. Bivanje pod tujo streho ni moglo ugajati menihom, zato so prosili cesarja dovoljenja, da bi si smeli zgraditi svoj dom. Taiko Sama jim je tudi to dovolil, a zopet zapretil, da naj ne oznanujejo krščanstva.

Frančiškani pa so segli preko meje, ki jo jim je bil začrtal Taiko Sama. Sezidali so si ne le samostan, nego tudi cerkev. S filipinskih otokov so si privzeli še več tovarišev in razširjali nauk Kristov ne oziraje se na cesarsko prepoved. In zopet je čudovito naraščalo število kristijanov na Japonskem.

23. Treskavica.

Krvoločni Taiko Sama je miroval, nekaj časa prav tako, kakor miruje tiger pripravlja se na nov naskok.

Leta 1596. je završalo zopet preganjanje na Japonskem.

„Zakaj zapoveduje vaš kralj skoro polovici sveta?“ vprašal je nekoč Taiko Sama nekega španjskega kapitana.

„Oj, to mu je lahko — odgovoril mu je vprašani lahkomišlno — saj španjski misi-

jonarji pripravljajo pot španjskim vojakom, ki prihajajo za njimi in se s pomočjo novih kristijanov polastujejo tuje dežele."

Ta nepremišljeni odgovor je razvnel v cesarjevem srcu staro sovraštvo do krščanstva. Gledal je, kako uspešno klije seme zasejano od misijonarjev, ki so došli izpod oblasti španjskega kralja s filipinskih otokov. Naslušal se je podpihavanja bonzov govorečih, da skoro zavladajo na Japonskem tujci, ako se brzo ne zatara krščanstvo. Taiko Sama je vzkazal torej, da naj vsi misijonarji nemudoma ostavijo njegovo državo. Ko se niso menili niti za ta ukaz in srčno nadaljevali svoje apostolsko delovanje, zapretil jim je s smrtjo. Vsi krščanski misijonarji naj se polove in pribijejo na križ — tako se je glasil cesarski ukaz.

Zabeležili so stoinšedemdeset kristijanov z frančiškani vred, med njimi trinastletnega dečka Antona, ki je stregel o. Petru pri sv. maši. Cesarjev namestnik jih je mnogo črtal. Ostalo je zapisanih le sedeminštirideset, ki so bili v najbližji zvezi s frančiškani. Toda tudi to število se mu je zdelo preveliko. Naposled je pozval kristijane, da naj se sami zapišejo. Oj kako radi so to storili.

Na listu so stala naposled imena: o. Petra Krstnika in njegovih pet tovarišev iz reda sv. Frančiška, potem trije očetje tovarštva Jezusovega: Pavel Miki, Ivan Goto in Jakob Kisai; dalje petnajst rojenih Japoncev, bratov tretjega reda sv. Frančiška (nekateri izmed njih so poučevali mladino in odrasle v krščanskem nauku in izvrševali druga cerkvena opravila) in naposled še dva druga kristijana tako, da je bilo vseh jetnikov šestindvajset. Dne 11. grudna 1596 jih je obsodil Taiko Sama na smrt.

P. B.

(Dalje pride).

Črtice iz življenja Pija X.

Pij X. in rojstna mu hiša. V rojstni vasi Riese vlada veliko veselje, da imajo sv. očeta iz svoje sredine. 27. septembra so slovestno odkrili spominjsko plaščo na rojstni hiši Pija X. Na to slovestnost se je sešlo od vseh strani mnogo odličnih gostov. Tudi mesto Benetke so bile precej številno zastopane. Na plošči je zapisano: „V tej

hiši se je rodil Pij X. — 2. junija 1833.“ Svetu je pokazal sedanji sv. oče po izgledu Krista Gospoda, da umeva združiti moč s ponižnostjo, plemenitost z mogočnostjo in veličastvom. Ko so odkrili ploščo, klicala je množica navdušeno: „Živel Pij X.! Živel Josip Sarto!“ o. M.

Papeža Pija X. priimek: „Sarto — krojač“. „Sarto“ je laška beseda, po naše „krojač“. Nekateri pripisujejo zato temu papeževemu priimku nekaj višji pomen. Tako so pisali laški katoliški časnikj: „Italija je papeštvo oropala obleke s tem, da mu je vzela odelo svetne oblasti. Josip Sarto zato napravi papeštvu novo obleko.“

Tej razlagi papeževga imena dostavlja drugi pisatelj: „Toda, ako se s to novo obleko papeštva, katero naj vnovič napravi Sarto, misli papeževa svetna oblast, bojim se, da ne bodo mogli dobiti v to primerne suknje. Sarto v Vatikanu bode najbržeje smatral še za bolj potrebno, da popravi in prenove pred vsem duhovno obleko sv. cerkve.“ — Kakor kažejo znamenja, bode poslednja razlaga bolj prava. o. K.

Pij X. in narod. Pij X. je sprejel 4. oktobra p. l. 6000 ljudij. Tu je imel krasen nagovor, v katerem je izpodbujal na edinost, mir, stanovitnost in ljubezen do bližnjega. Štiri mladeniška društva so prišla s svojo godbo in so ob prihodu sv. očeta zaigrala papeško himno. — Tudi je določil sv. oče, da bode tem načinom kakor danes blagoslavljaj prihajajoče rimsko ljudstvo vsako nedeljo popoldne. Takrat sme namreč vsak do sv. očeta. Seveda se je zato zelo zelo priljubil ljudstvu. Vse je navdušeno za Pija X. o. M.

Pij X. in Tirolska. Veliko se je pisalo o tem, da je sv. oče bil nekdaj tudi na Tirolskem in se podpisal v neko knjigo za tujce. Ko je bil pri njem odbor radi groba sv. Benedikta, prašal je eden odbornikov, Tirolec, sv. očeta: koliko je resnice na tem, da bi bil v Tirolih. „Le enkrat v svojem življenju“, dejal je sv. oče „sem bil na neki gori na meji Tirolske, toda na Tirolskem samem pa nisem nikedar bil v svojem življenju.“ o. M.

Pija X. tajni kapelani. Pij X. ima sedaj tri tajne kapelane. Imena so jim: Marzolini, ki je neki blagajnik papežev, Bresan in Pescini iz Benetke. K.

Pij in državnega tajnika stanovanje. Pred nedavnim časom je sv. oče sprejel poseben odbor, ki ima namen, grob sv. Benedikta v Montecas-

sino dostojno prenoviti in okrasiti. Ob tej priliki je rekel Pij X.: „Od gotovih strani se je zagnal velik krik, ker sem odločil oddelek Vatikana „Borgia“ državnemu tajniku v službeno porabo v vatikanski palači.

Reklo se je, da je zdaj ta oddelek ljudstvu zaprt. Resnica je pa prav nasprotno! Do sedaj so bili ti prostori ljudstvu dostopni le dva dneva v tednu in sicer le za malo ur. Zdaj pa stoje ves dan odprti in so še celo zvečer lepo razsvetljeni z električno lučjo, da se krasne Pinturicchiove slikarije še lepše vidijo. Naposled sem pa vendar le jaz tu — v Vatikanu hišni gospodar.

Potem so me napadli, ker sem si povečal svoje stanovanje. Papež Leon XIII. je imel res vedno le eno sobo: za delo, jelo in za spalnico — le edino eno. Jaz sem si pa stanovanje povečal radi tega, ker potrebujem prostora in zraka. Drugače ne morem. Tudi ne morem mirno spati, če ne vem, da prav blizu mene spi duhovnik, ki mi je vsak trenotek v stanu biti na pomoč.“

o. M.

Pij X. odlikuje učenjake. Sv. oče Pij X. je imenoval prelata Josipa Wilperta apostolskim protonotarjem di numero. To imenovanje „di numero“ je zlasti radi tega imenitno, ker je ta cerkveni dostojanstvenik izmed najmarljivejših raziskovalcev katakomb in ker so bili protonotarji di numero do zdaj le Italijanji. Neitalijan pa je Wilpert, ki je sedaj dosegel to čast. Že Leon XIII. je visoko spoštoval tega učenjaka. Imenoval ga je svojim tajnim častnim kapelanom, potem svojim tajnim komornikom in naposled svojim hišnim prelatom. Poslal ga je svoj čas tudi na Ogersko, da je knezu - primasu Vaszary - mu izročil kardinalski bired. A l. 1894. ga je odlikovala minsterska akademija z naslovom doktorja bogoslovja „honoris causa“.

Poleg teh odlikovanj je Wilpert tudi imejitelj komturnega križa pruskega kronskega reda, naš cesar mu je podelil red železne krone II. vrste. Komtur je španskega reda Izabele katoliške, ima švedski red severne zvezde in vittenberški Fridrikov red. Wilpert je v resnici učen in neumorno deluje v svojem delokrogu. V politiki ali pri šumnih slovesnostih ga nikedar še niso videli.

Spisal je že celo vrsto člankov, v katerih je pojasnil marsikatero temnino iz zgodovine prvih kristjanov. Tako n. pr. je v članku „Obleka prvih kristjanov“ razložil, odkod imamo palij, štolo in

manipel. Do sedaj namreč ni bilo prav jasno, od kod in kako je prišlo to troje mašnih oblačil mej obleko pri sv. daritvi.

Prav sedaj raziskuje Wilpert spodnjo cerkev sv. Agneze, kjer so shranjeni tudi ostanki te svetnice.

Pred nekaj tedni ga je poslal Pij X. do Viljema II., naj mu izroči svoje najnovejše vednostno delo.

Od nadarjenega in bistroumnega starinoslovca lahko pričakujemo še marsikaj zanimivih odkritij.

K.

Pij X. odlikoval nadvojvodo Evgena. Papež Pij X. je nadvojvodo Evgena odlikoval z velikim križem Kristovega reda v brilantih. Pripomniti je, da je to odlikovanje nekaj posebnega in se podeli le redkokomu. Nadvojvod Evgen — isto tako veličastna kakor ponižnostna osebnost — je načelnik vsemu nemškemu redu. Kakor tak prihaja prav pogosto tudi na Kranjsko. — Uprav radi tacega prihoda pred dvema letoma in njegovega tistokratnega nastopanja napram nam v ljubljanski križevniški cerkvi smo zapisali zgoraj znak „ponižnostna osebnost“. — Kako se je takrat vedel do nas, ne vede še časih oni, ki je bil dečak kruha lačen; a je sedaj — ob premenjenem ovratniku — revež visok tako, da se dotika zvezd. — Učite se, rojaki, ponižnosti na onih, ki so res visoki. Visoki po rodu; a tudi visoki v prepričanju, kako smo vsi ljudje nizki pred Bogom.

Z r n j e.

Sveta načela. (Iz spisov kardinala Manninga). Prelagateljeva opomnja. Kardinal Manning (izgovori: māning — 1808—1892), drugi westminsterski nadškof v Londonu, je bil eden izmed najslavnejših cerkvenih knezov v 19. stoletju. Na bogati njivi njegovih raznih spisov je nabral s spretno roko neimenovan pisatelj snopič zlatega klasja, ki mu je dal naslov „Sveta načela“ (Holy Maxims). Drobnoknjižico je objavila „Katoliška družba za resnico“ (Catholic Fruth Society) leta 1897. v Londonu.

Omenjeno zbirko prinese „Danica“ svojim bralcem v prevodu po angleškem izvirniku. Upamo, da jim bo ugajala. Sami se prepričajo, da to klasje ni prazno, temveč polno krepkega zrnja, polno modrih navodil za dušno življenje.

V svetem Rešnjem Telesu nas dviga Jezus do sebe; v zakramentu svete pokore se ponižuje do nas, da nas posluša in da nam odpira svoje sveto srce v sredi naših grehov in ob uri naših največjih nadlog.

=

Bodi zmerom začetnik. Nikdar ne misli, da smeš odnehati z delom, ali, da si prišel do konca. Ako se imamo za več kakor za začetnike, je to znamenje, da smo še komaj začeli.

=

Nobena reč ne more biti nezatna, ako je od nje odvisna služba Bogu.

=

Najdražja reč, ki jo imamo za milostjo, je čas; in dolžni smo dajati račun o svojem času kakor smo dolžni dajati račun o milosti.

(Dalje prihodnjič).

Filaret.

Oče Vehinger. Listi so poročali, da je prominil oče Vehinger, ustanovnik zavoda za gobove v mestu Mandulay v deželi Barma. Apostola gobovih je napadla mrzlica, ki se je nagloma izhudila. Zdravniki so doumevali, da se mu je naredila vgnjida ali notranji tur. Napravili so operacijo, pa brez uspeha. Delo, ki ga je pripravilo ob življenje, ga bode preživelo. Oče Lafon, ki mu je bil na smrtni postelji v zadnjih trenutkih ob roki, mu bode naslednik ter vodnik zavodu za gobove.

Župnik Alojzij Kummer.

Gosti cesarja Helijogabala. Štiri leta je vladal ta cesar (218 do 222 po Kr.), a v tem kratkem času z mnogimi gnusobami omadeževal rimski prestol. Nekoč je povabil prijatelje v goste. Bujno veselje se je širilo po bogato ozaljšani obednici. Šum je naraščal med gosti vsled povžitih močnih pijač. Kar začno služabniki z viška metati na vinjene goste duhteče rože. Smeje in vris-kaje pozdravljajo mladeniči in dekleta padajoče cvetje. Toda smeh se je jel skoro izpreminjati v grozo in strah. Padajočih rož ni bilo ni konca ni kraja. Rože zasipajo dvorano više in više ter duše pod seboj pijane razuzdance kliče: To ni šala! Preteček je ta rožni prt, pod njim nas čaka smrt!

K.

Ljubljanska škofijska kronika.

Premilostni g. knezškof ljubljanski Anton Bonaventura Jeglič se je vdeležil 8. marcija ob pol 6 zvečer slovesnosti pri frančiškanih na čast Brezmadežni Devici. 11. marcija se je odpeljal v Škofjo Loko v uršulinski samostan. 13. marcija je izpovedoval na Sori in imel popoludan pridigo. 18. marcija se je odpeljal v Črmošnjice, kjer je 19. marcija vpeljal Marijino družbo. 21. marcija je maševal v hiralnici, ker je kapela posvečena na čast sv. Jožefa. Pri frančiškanih je ob župnijski tamošnji stoletnici imel 25. marcija slovesno sv. mašo in pridigo. 26. marcija je maševal v cerkvi sv. Florijana radi godu Žalostne M. B. Veliki teden je imel opravilo v četrtek 31. marcija in petek 1. aprilja v stolnici; veliko soboto 2. aprilja procesija radi deževja ni mogla iz cerkve. Veliko nedeljo 3. aprilja je imel slovesno sv. mašo in pridigo v stolnici, popoldne je vodil potresno procesijo k uršulinkam. Veliki ponedeljek 4. aprilja je maševal v uršulinski cerkvi, kjer so napravile samostanske obljube s. Behmana Tomec, s. Lidvina Brodnik, s. Kajetana Grajzer, s. Felicita Majdič in s. Justina Martinčič. V nagovoru je pojasnil veliki pomen redovništva. 6. apr. je maševal pri karmeličankah na Selu. 7. aprilja je šel v Škofjo Loko k uršulinkam. Petek 8. apr. je posvetil v svoji kapelici frančiškana brata Solana Slavý in br. Sebastijana Šebestik, nedeljo pa v Zatičini cistercijana br. Josipa Böhm in br. Avgušтина Kostelec. Sredo 13. aprilja je bil shod vseh dekanov ljubljanske škofije. Četrtek 14. apr. se je odpeljal v Mekinje k uršulinkam. 20. aprilja je bil v knezškofijski palači shod voditeljev Marijinih družeb. — Za novoletno darilo je podaril Premilostni deset tisoč izvodov knjižice: „Pouk starišem“. Knjige so bile razposlane tako, da jih je dobila vsaka župnija po 25—50 zvodov. Vsled raznih prošnja se je knjižica oskrbela druga izdaja. Knjižica se sedaj prodaja po 50 vinarjev izvod.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.